

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. III. De Insectis & sponte nascentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

res partes animarum, cerebri nempe, sensuum &c. nec ostendunt, quis illas deinde producat: ergo. Neque ex diversis operationibus diversarum partium animalis colligi potest diversitas specifica animarum, ut intelligi potest ex dictis Contempl. XI. cap. 1.

§. III.

De Insectis & sponte nascentibus.

Insectorum ortus plurimum fatigavit Philosophorum ingenia; vix enim est locus quantumvis reconditus, qui ab hujusmodi animalculis immunis sit, quorum sapius integri prodeunt exercitus: dubitatur ergo, à quo & quomodo tam copiose procreentur? Qua de re præclare scripserunt Kircherus in mundo subterraneo, Franciscus Redi, alique RR. Physici. Nobis, quibus longior adhuc superest via, pauciora sufficient, placetque illorum sententia, quæ ortum sponte nascentium explicat per panspermiam à causis secundis factam. Itaque verisimillimum videtur, animantes omnes ex certis seminibus oriri, adeo ut ne musca quidem aut vermis ex tumultuario elementorum congressu prodire possit, sed ex semine, in quo vis formatrix & vita inest. Hanc conclusionem ferè in terminis tradunt Burgundi, & est inter Physicos & Medicos valde communis, videturque tradi ab Aristotele lib. 2. de gener. anim. c. 1. ubi ait: *Semen igitur & habere animam, & esse potentia palam est.*

Probatur 1. Quia, nisi aliud concurrat principium majori virtute prædictum, intelligi non potest, qua ratione in luto aut materia putrida, in qua plerumque hujusmodi insecta enascuntur, miscilia seu elementa possint tam opportunè convenire, ut animalium fabricent organa, quorum structuram non satis mirari potest humanus intellectus. 2. Quia à notis solemus argumentari ad ignota; generationes autem, de quibus nobis constat, fiunt ex ovo vel semine, ab aliis animalibus deciso: ergo etiam credendum est, id fieri in generationibus magis occultis. Min. patet; nam omnis generis aves ex ovis educuntur, sua quoque habent pisces, & alia animalia saltem ovipara, quod clarissimè apparet in seminibus bombycum, quæ per annum asservata solo calore verno tempore in vermes mutantur, uti & in fornacibus Ægyptiacis ex ovis pulli excluduntur. Unde 3. nisi jam lateret in hujusmodi semine principium vitæ, nulla daretur ejusdem causa producens: non accidentia, quæ non possunt producere substantiam præsertim viventem: non sidera, quibus non competit modus operandi artificiosus, qualis est organorum formatio, nec continent prædicatum viventis: non DEUS, quia Philosophus non solet ad Deum recurrere, si alia causa convenienter assignari possit: non bombyx aut aliud animal, quod adest nullum: ergo dicendum est, vitam jam latere in semine, quæ dein se prodit in actu secundo, cum accedunt dispositiones requisitæ.

Confirmantur hæc omnia 1. Ex iis, quæ diximus de seminibus & origine plantarum. 2. Quia Script. ferè loquitur de semine animalium, uti de semine plantarum. Sic Gen. 7. præcepit, ut animalia includerentur in arca, *ut salvetur semen super faciem universæ terræ.* Ergo agnoscit propagationem animalium fieri per semen. Rursum dixit Deus animalibus Gen. 1. *Crescite & multiplicamini:* ergo non aliunde multiplicantur, sed illa seipsa per semen suum multiplicant. 3. Experimentis factis à D. Redi, qui cum vasis vitreis ritè occlusis carnem corrumpendam conclusisset, ne vermis quidem ex ea putrefacta visus est emergere; cum-

cumque velo Neapolitano vas, in quo posita erat caro, sic obduxisset, ut aer quidem subire, muscæ verò aut vermiculi ingredi non possent, ex ea carne nullus vermis prodiit, tamen muscæ vermes aut ova in ipso velo reliquerint. 4. Quia aqua intra recipiens conclusa exsucto aëre vermes nullos, etiam ad annos relicta, generare visa est. 5. Quia non prodeunt novæ animalium species: ergo indicium est, non ex tumultuario elementorum congressu, sed ab aliis jam existentibus ortum ducere.

§. IV.

Rationes Contrariæ.

Dicunt aliqui 1. Non esse credibile, tot dari hinc inde semina, quot nascuntur huiusmodi animalcula; quis enim ignorat, sæpius intra breve tempus effundi integros cimum, pulicum, ranarum, scarabæorum exercitus? potius ergo dicendum est, illa ex alia promiscuè materia prodire. Resp. nemini hoc esse incredibile, qui noverit fecunditatem huiusmodi animalculorum: quis enim nescit, qua ratione ovulis turgeant pulices? quot semina deponant pediculi, & alia huiusmodi animalia? Aug. Hauptman in sua animata imagine mortis scribit, se deprehendisse vermem, qui intra dimidiam horam 50. alios produxerit: totidem ex uno culices prodire testatur Redi, qui etiam affirmat, muscas quasdam virides adeò esse fecundas, ut 200. ova reddere possint. Sunt & sua araneis ova, velut folliculis inclusa, quibus ruptis prodit araneolus minutissimus, qui vixdum exclusus incipit texture suæ opus; atque ex uno huiusmodi folliculo vidit Kircherus 20. 30. & 40. prodire foetus, Redi 160. & Musterus omnino 300. De locustis Alcazuinus ait, singulas in terræ scrobibus 100. ova deponere. Arist. lib. 6. Hist. Anim. c. 37. refert, se murem prægnantem in vase miliario deprehendisse, & paulò post aperto vase 120. musculos fuisse editos. Ova in piscibus per se manifesta sunt, uti & in aliis plurimis. Unde Arithmetici faciliè ostendunt, huiusmodi animalia, si cum proportionem multiplicarentur per sua semina, & nullum eorum periret, intra sat breve tempus ita auctum iri, ut nec cali ambitus illa caperet.

At 2. Esto fecunda sint huiusmodi animalcula, quis tamen credat, eorum semina ubivis locorum spargi & inveniri, in quibus illa nascuntur? reperiuntur enim copiosè vermes, erucæ, &c. in plantis, foliis, floribus, in fructuum medullis, in lacte, caseo, &c. unde autem in his omnibus semina, ex quibus enascantur? Resp. huiusmodi animalium semina plerumque in eorum excrementis latere; cum igitur ejusmodi animalcula in plantis & floribus pabulum quarant, simul etiam sordibus seminariis illos inficiunt, uti suis inficiunt puerorum capillos pediculi. Sæpius deinde jam enati vermes pabulum quærendo in fructus medullam penetrant, etiam intra nuces, dum cortex adhuc tenerior est, ibique delitescunt & nutriuntur; hinc in ejusmodi fructibus communiter reperies foramen exiguum. Potest etiam fieri, ut, dum florent arbores, & folliculi necdum indurere, à variis, quæ ibidem pabulantur, insectis semina recondantur velut in tuta matrice, tum obducto cortice munita interius lateant, & succo alimentario nutriantur. Et generaliter loquendo huiusmodi semina quaquaversum deferuntur, & sparguntur, aut per halitus sublatos, aut per aquarum alluviones, per pluvias & ventos, per volucres & alias causas similes;